

Nepageidaujamų įvykių stebėseną:

- 2022 m. stebėsenos rezultatai
- 2021-2022 m. tyrimo rezultatai

R. VALINTĖLIENĖ

VISUOMENĖS SVEIKATOS TECHNOLOGIJŲ CENTRO VADOVĖ,

HIGIENOS INSTITUTAS,

2023 M. GEGUŽĖS 29 D.

Nepageidaujamų įvykių stebėsenos ataskaitos

SAM ministro 2010 m. gegužės 6 d.
įsakymas Nr. V-401

Nepageidaujamas įvykis – įvykis,
aplinkybė, veika, galėję sukelti ar
sukėlę nepageidaujamą išeitį
(rezultatą) pacientui

Nuo 2016 m. ataskaitos
skelbiamos Higienos instituto
svetainėje
<https://hi.lt/lt/ataskaitos.html>

Struktūra ir kontaktinė informacija | Naujienos | Administracinė informacija | Teisinė informacija | Korupcijos prevencija | DUK | Nuorodos

Apie Higienos institutą

Veiklos sritys

Projektai

Sveikatos statistika

Registrai ir IS

Leidiniai

Žurnalas „Visuomenės sveikata“

Žurnalas „Slauga. Mokslas ir praktika“

Publikacijos

Titulinis > Veiklos sritys -> Nepageidaujami įvykiai -> Nepageidaujamų įvykių duomenų ataskaitos

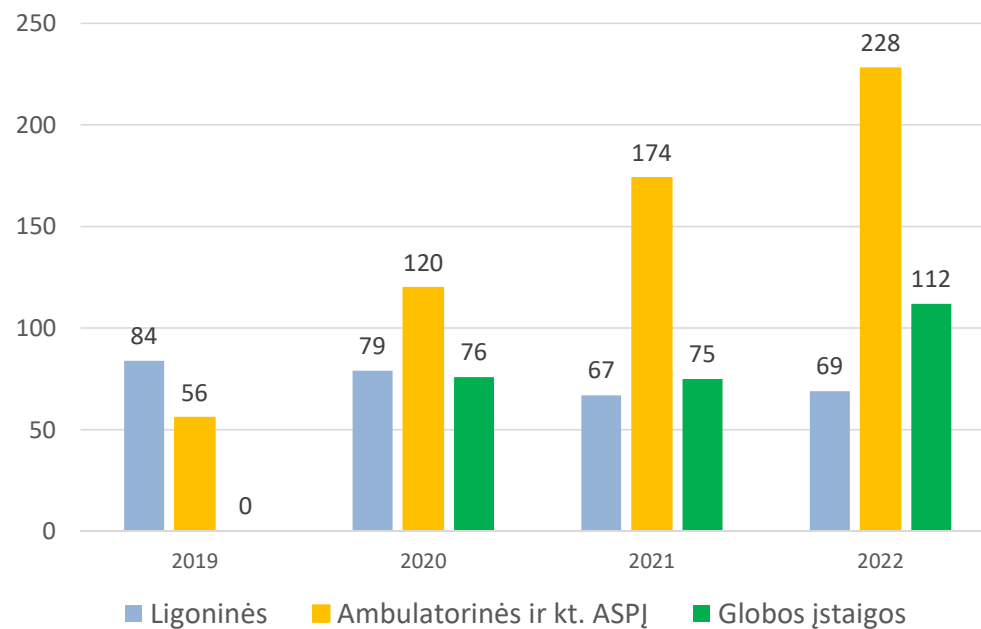
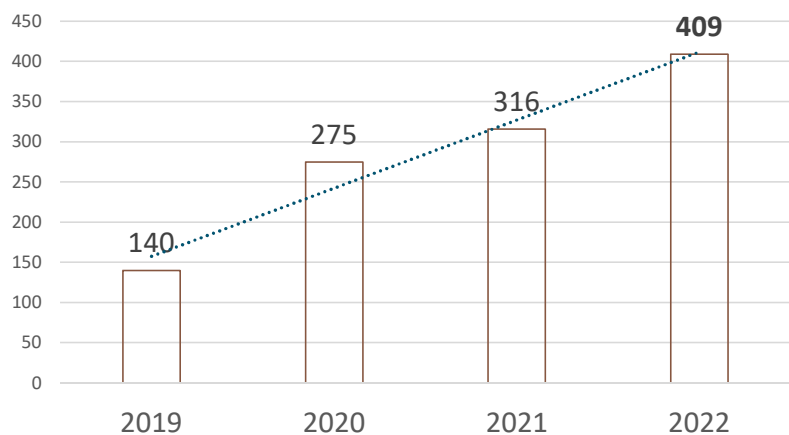
Nepageidaujamų įvykių duomenų ataskaitos

2022 m. duomenų ataskaita (atsiųsti)
2021 m. duomenų ataskaita (atsiųsti)
2020 m. duomenų ataskaita (atsiųsti) ATNAUJINTA 2021-10-27
2019 m. duomenų ataskaita (atsiųsti) ATNAUJINTA 2020-08-27
2018 m. duomenų ataskaita (atsiųsti)
2017 m. duomenų ataskaita (atsiųsti)
2016 m. duomenų ataskaita (atsiųsti)

Informacija atnaujinta 2023-04-03.

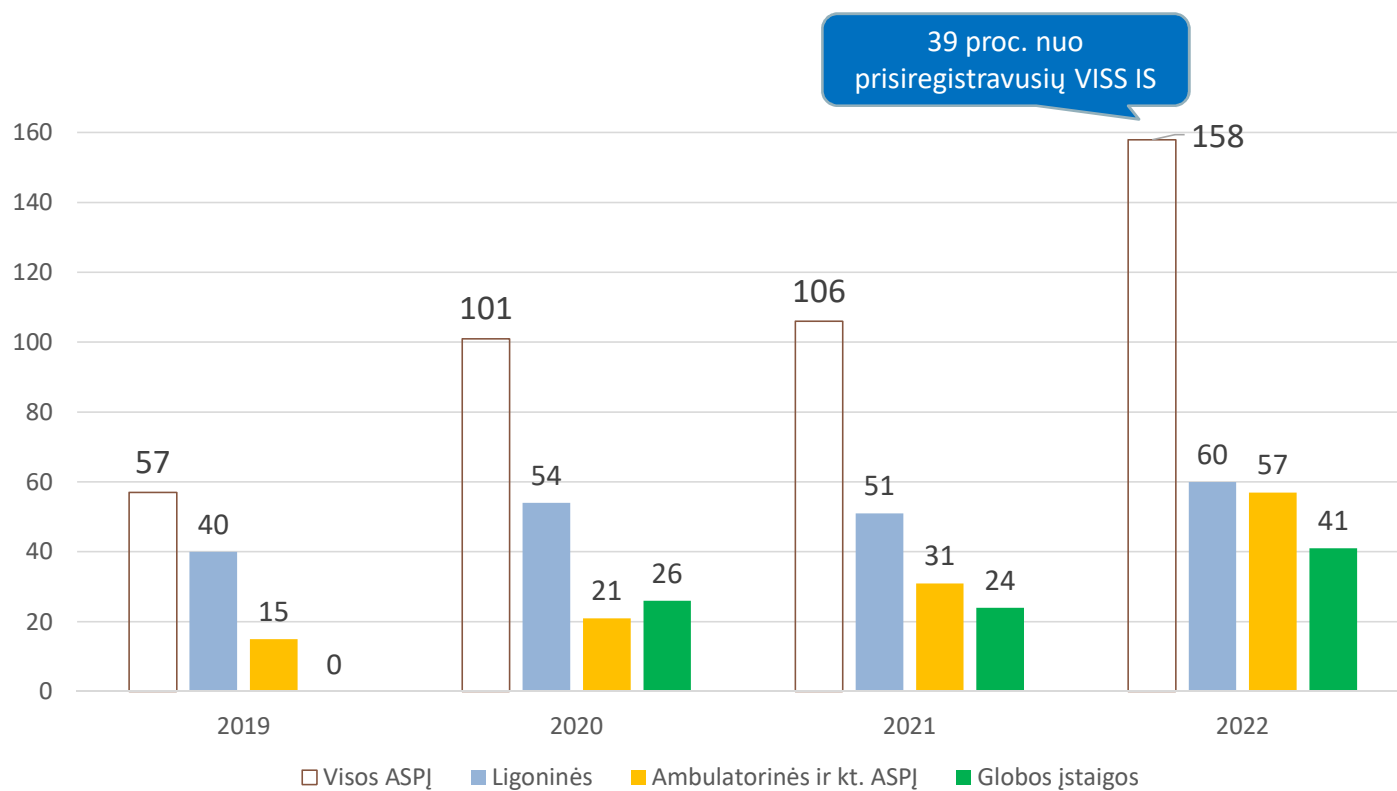

ASPĮ dalyvavimas NĮ stebėsenoje (prisijungę prie VISS IS sistemos)

NĮ registravusių ASPĮ skaičius

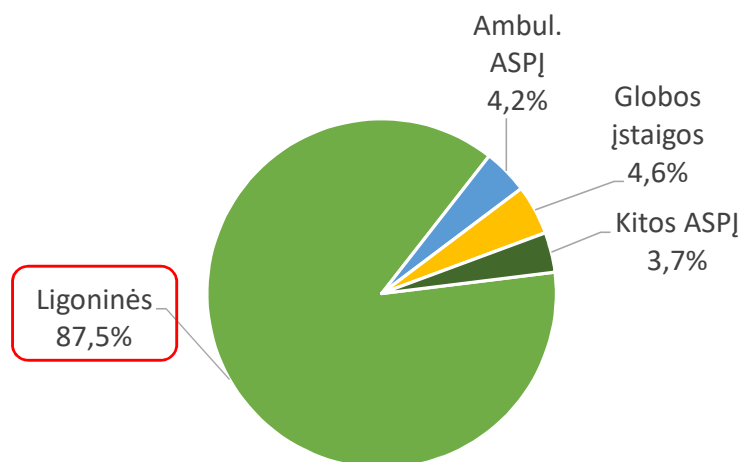
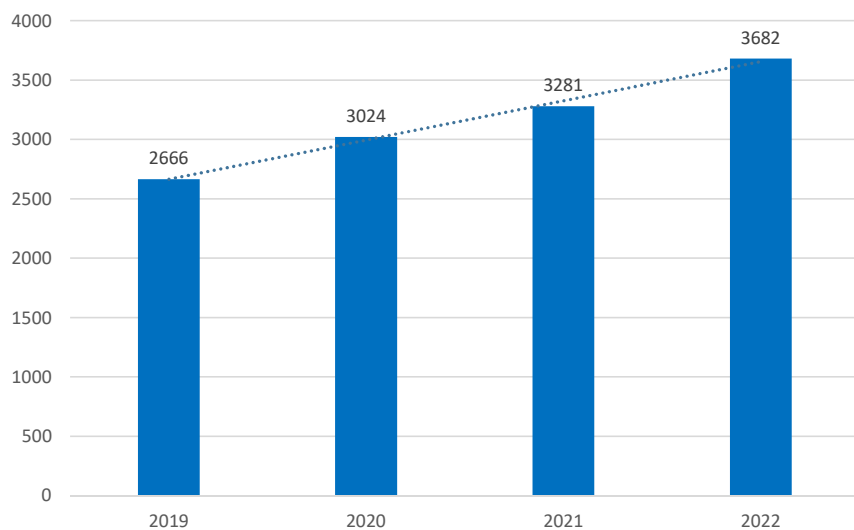

NĮ neregistravo !

2022 m. - 61 proc. ASPĮ
2021 m. - 67 proc. ASPĮ
2020 m. - 50 proc. ASPĮ
2019 m. - 50 proc. ASPĮ

NĮ skaičius ir struktūra pagal įstaigas

6,5 proc. (255) užregistruotus NĮ auditoriai atmetė

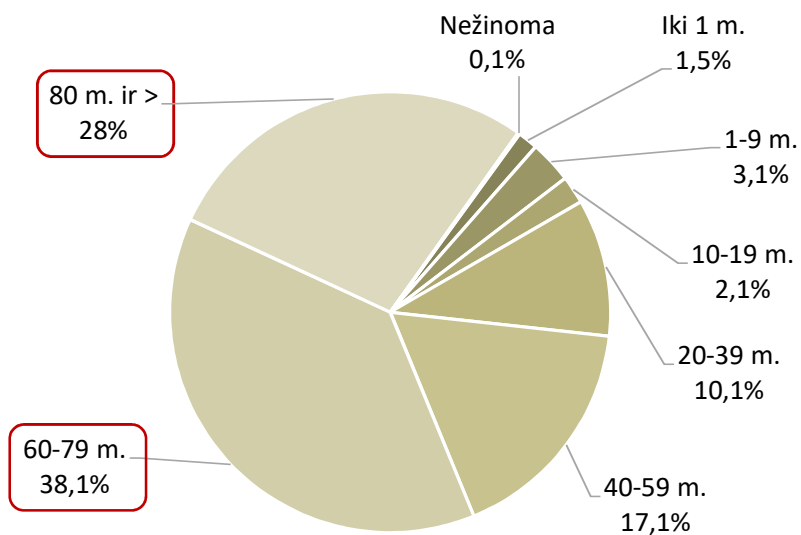
NĮ duomenų šaltiniai:

- 98,1 proc. personalas
- 1,5 proc. pacientų skundai

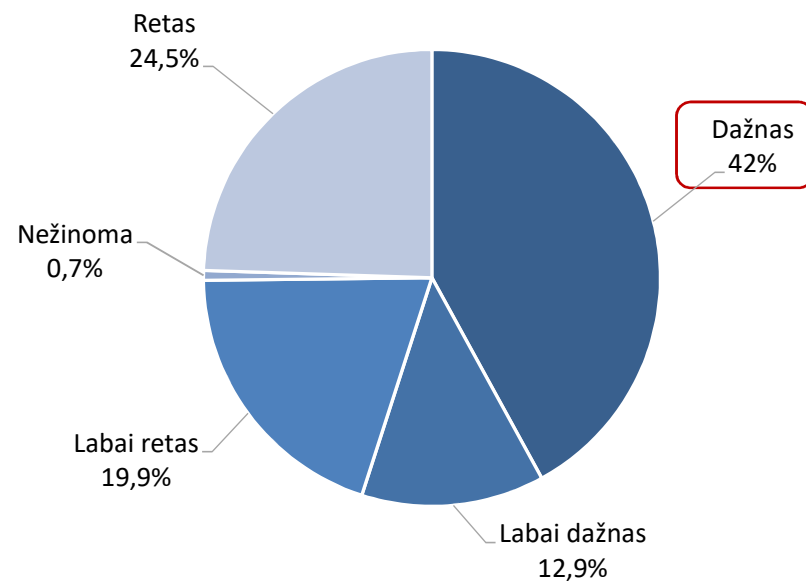

NĮ pasiskirstymas

Pagal paciento amžių

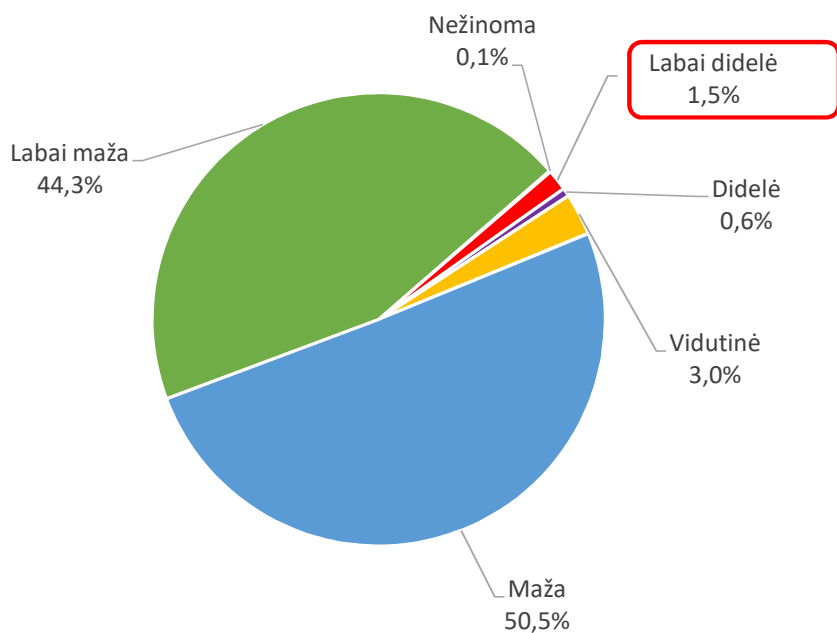
Pagal pasikartojimo dažnį

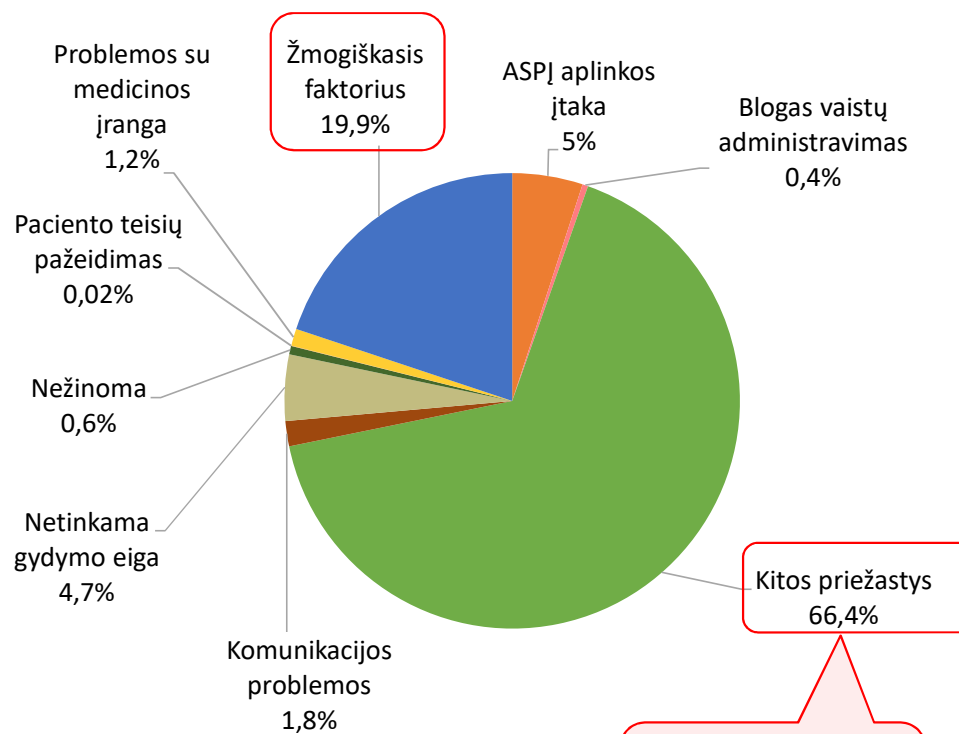

NĮ pasiskirstymas ...

pagal sukeltą žalą pacientui

pagal priežastis

Nuo 2023.01.01 NĮ priežasčių klasifikatorius papildytas P9 – su paciento būkle susijusios priežastys

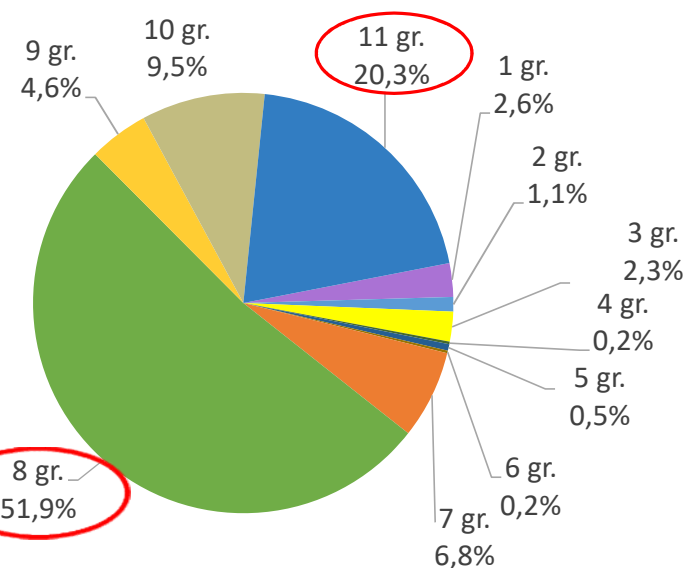

Nepageidaujamų įvykių skaičius pagal grupes, 2022

NĮ grupės pavadinimas

Iš viso

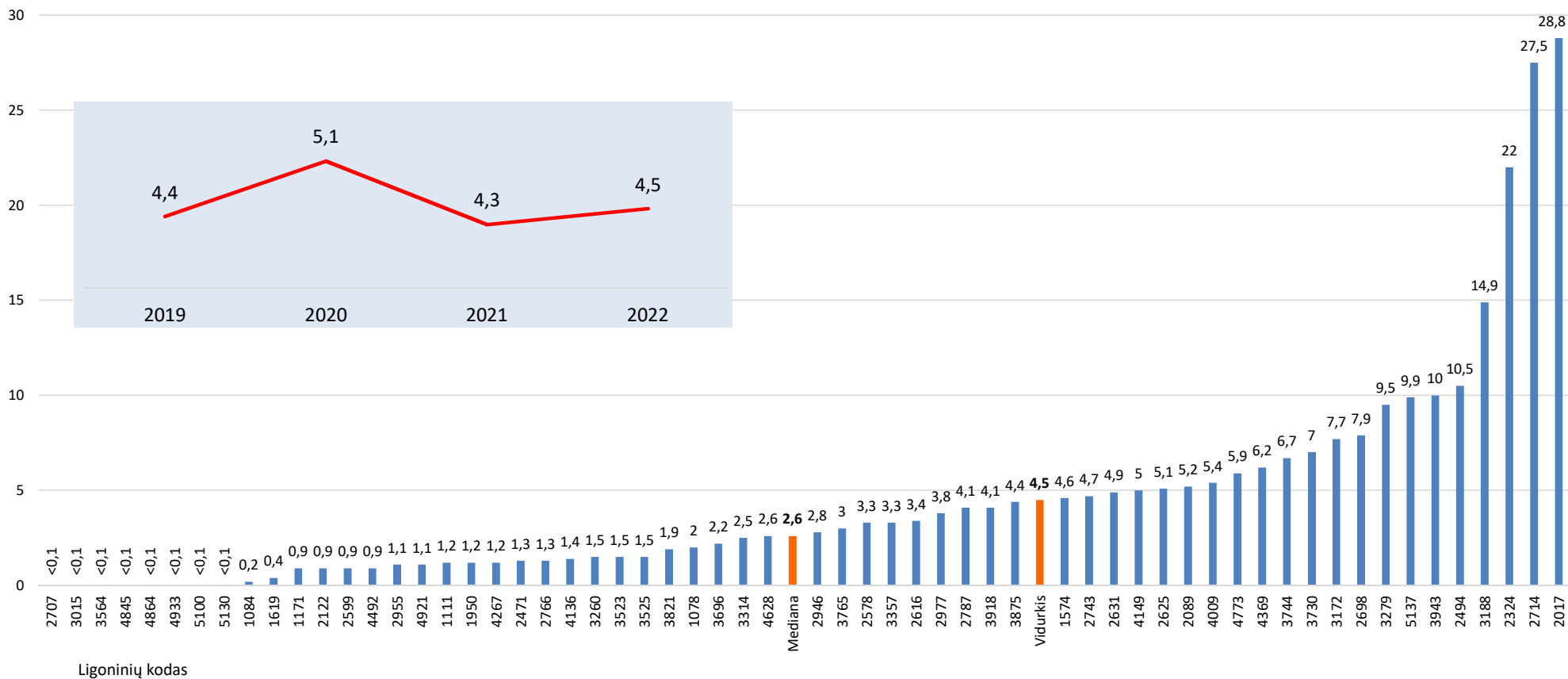
1	NĮ, susiję su vaistinių preparatų vartojimu
2	NĮ, susiję su kraujo ir jo komponentų transfuzija
3	NĮ, susiję su medicinos prietaisų ir priemonių naudojimu
4	NĮ, susiję su audinių, ląstelių, org. donorystės ir transplantacijos procesu ir pagalb.apvaisinimu
5	NĮ, susiję su pacientų patirta avarine arba nenumatytąja apšvita
6	Hospitalinė infekcija, kuri sukėlė paciento mirtį
7	NĮ, susiję su chirurginėmis, diagnostinėmis bei gyd. invazinėmis procedūromis
8	NĮ, susiję su pacientų priežiūra
9	NĮ, susiję su paciento identifikavimo klaida (išskyrus 1 ir 5 grupės NĮ)
10	NĮ, susiję su pacientų elgesiu
11	Kiti NĮ

8	NĮ, susiję su pacientų priežiūra:	1 906
8.1	Paciento griuvimas	837
8.2	Paciento kritimas iš aukščio	70
8.3	Pragula hospitalizacijos metu	884
8.4	Kita	91

NĮ dažnis ligoninėse (NĮ skaičius, tenkantis 10 000 lovdienių) (tik ligoninės, kuriose registruotas bent vienas NĮ)

Išvados

- 😊 Į NĮ stebėseną ASPĮ įsitraukia vis daugiau ASPĮ: nuo 2019 m. ASPĮ skaičius išaugo beveik 3 kartus ir dabar jų yra 409.
- 😊 Stebimas nežymus NĮ skaičiais didėjimas (1,4 karto): nuo 2,6 tūkst. (2019) iki 3,6 tūkst. (2022).
- 😞 Didžioji dalis NĮ užregistruojama ligoninėse – apie 90 proc.
- 😞 50 – 67 proc. dalyvaujančių stebėsenoje ASPĮ ir toliau neužregistruoja NĮ.
- 😊 NĮ struktūra pagal grupes nesikeičia 4 m. iš eilės – vyrauja NĮ, susiję su pacientų priežiūra (pragulos ir pacientų griuvimai), sudarantys apie 50 proc.
- 😞 Išlieka dideli NĮ skaičiaus (ir rodiklio) skirtumai tarp ASPĮ lygių ir tarp atskirų ASPĮ.

Tyrėjų grupė

dr. Rolanda Valintėlienė

Ada Ibijanskaitė

Justina Avelytė

Evelina Navikonytė

dr. Virginija Kanapeckienė

dr. Eimantė Zolubienė

Nepageidaujamų įvykių stebėseną ir jai įtaką darantys veiksniai stacionarines asmens sveikatos paslaugas teikiančiose įstaigose:

2021-2022 m. tyrimo rezultatai

Tikslas ir uždaviniai

Tyrimo tikslas - įvertinti NĮ stebėseną ir jai įtaką darančius veiksnius stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiose įstaigose.

Uždaviniai:

- Išanalizuoti NĮ valdymo situaciją ligoninėse.
- Įvertinti pacientų saugos kultūros elementus darančius įtaką NĮ registravimui ligoninėse.

Duomenų rinkimas

2021 m. lapkričio – 2022 m. gegužės mėn.

Duomenys paskelbti

- [„Visuomenės sveikata“ 2023 Nr. 1\(100\)](#)
- [„Visuomenės sveikata“ 2023 Nr. 2\(101\)](#)

Darbo apimtys ir organizavimas

Atlikti 3 tyrimai (2 kiekybiniai ir 1 kokybinis):

1. visų šalies ligoninių administracijos atstovų apklausa

- tikslas - įvertinti nepageidaujamų įvykių valdymo situaciją ligoninėse
- tyrėjų parengtas klausimynas ligoninių administracijos atstovams
- **dalyvavo 69 ligoninės** (95 proc.) iš 75

2. atsitiktinai atrinktų ligoninių asmens sveikatos priežiūros specialistų apklausa

- tikslas - įvertinti pacientų saugos kultūrą ligoninėse
- klausimynas, sudarytas pagal JAV Sveikatos priežiūros kokybės ir tyrimų agentūros (AHRQ) parengta metodiką
- **dalyvavo 19 ligoninių, 432 sveikatos specialistų** (gydytojų, slaugytojų ir kt. specialistų) užpildytos anketos

3. individualūs interviu su sveikatos priežiūros specialistais

- tikslas - įvertinti veiksnius, turinčius įtakos nepageidaujamų įvykių registravimui ligoninėse
- pusiau struktūruota individualaus interviu schema
- dalyvavo **6 sveikatos priežiūros specialistai**

Rezultatai

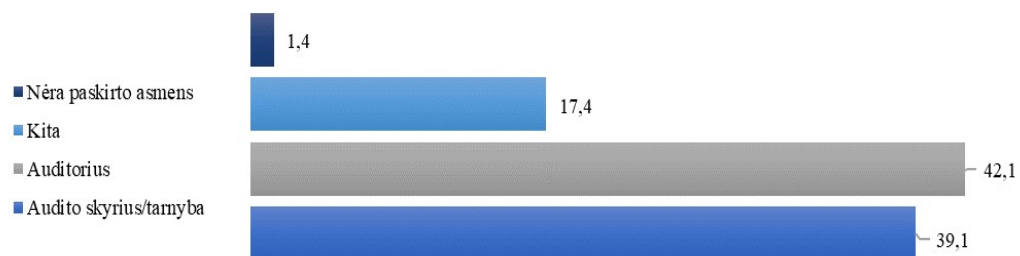
NĶ valdymo situacija ligoninėse

NĮ valdymo situacija ligoninėse

Didžioji ligoninių dalis nurodė turinčios įstaigos vadovo nustatytą tvarką, pagal kurią įstaigoje yra vykdoma NĮ stebėseną bei valdymas (92,8 proc.) ir dalyvaujančios NĮ registravime (98,6 proc.).

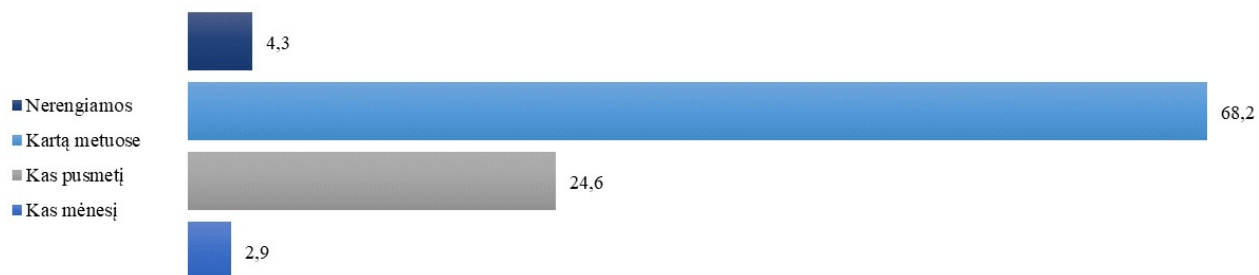
Ligoninėje atsakingi už NĮ registravimą ir valdymą (proc.).

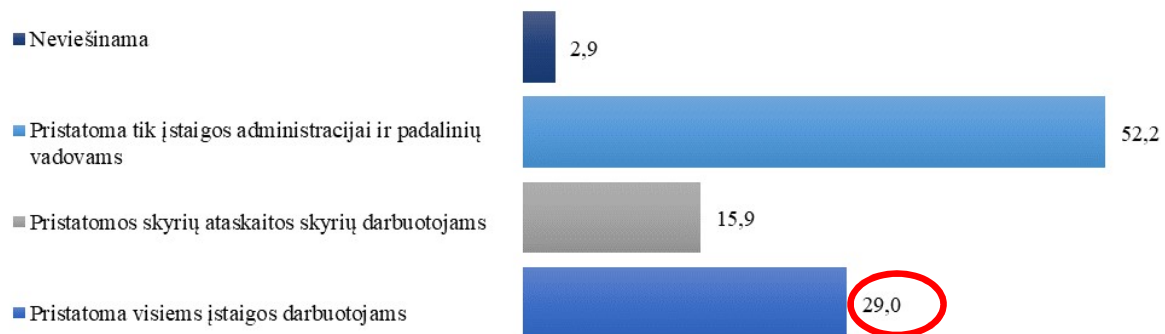

NĮ valdymo situacija ligoninėse (2)

NĮ analizių ir ataskaitų rengimo periodiškumo (proc.)

NĮ aptarimas ir informacijos viešinimas įstaigoje, proc.

NĮ valdymas nacionaliniu mastu

44,9 proc. ligoninių administracijos atstovų nuomone - LT pakankamas teisinis reguliavimas NĮ valdymui.

11,6 proc. išsakė, ką reikėtų keisti:

- NĮ registravimas bei stebėseną turėtų būti vienas iš **ligoninės veiklos kokybės rodiklių**;
- teisinio reguliavimo tobulinimas – **gydytojų apsaugos užtikrinimas, žalos be kaltės modelio tobulinimas**;
- organizuojamų **mokymų skaičiaus didinimas**;
- gydytojų pasitikėjimo bei savivertės kėlimas;
- labiau išplėtotą motyvacinę sistemą (materialinę ir ne tik).

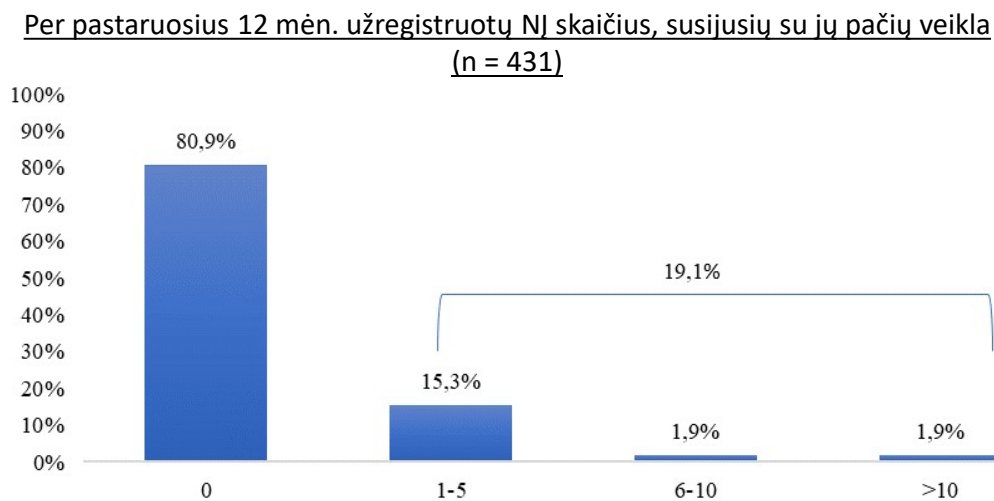
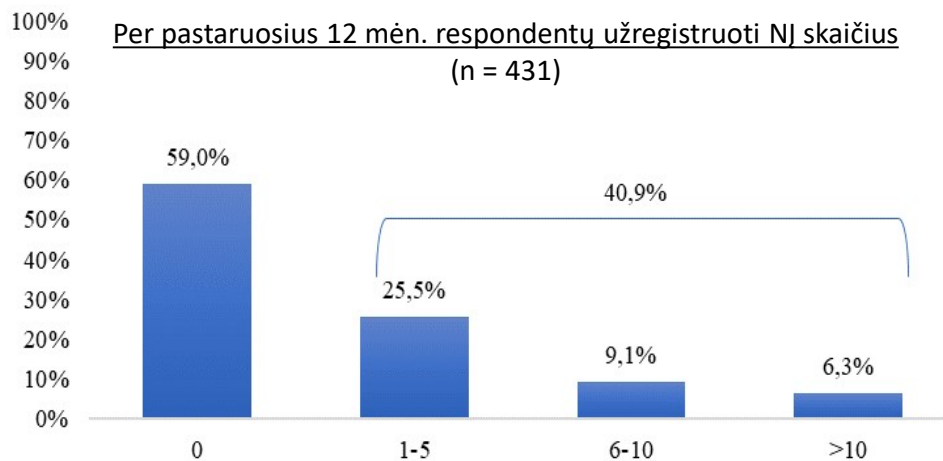

Rezultatai

Pacientų saugos kultūros vertinimas asmens
sveikatos priežiūros įstaigose

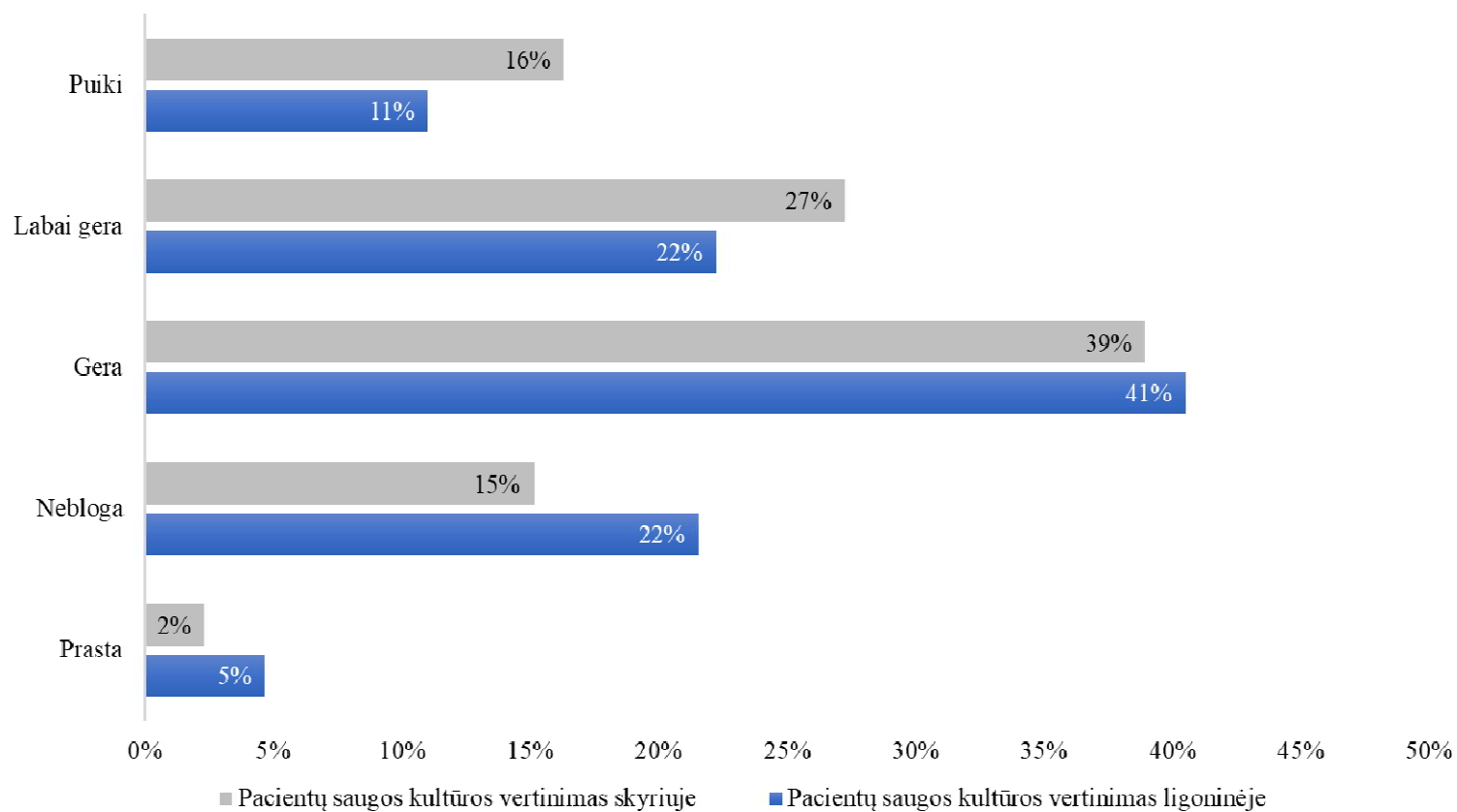
Pacientų saugos kultūros vertinimas ligonėse (2)

Pacientams įvykusio paskutinio NĮ data (n = 431)

Pacientų saugos kultūros vertinimas ligonėse (3)

Rezultatai

Veiksniai, turintys įtakos nepageidaujamų
įvykių registravimui

Kliūtys, stabdančios nepageidaujamų įvykių registravimą

INDIVIDO LYGMUO

- Motyvacijos trūkumas ir NĮ registravimo prasmės suvokimo stoka
- Bausmės (asmeninės) baimė
- Žinių ir gebėjimų trūkumas
- Papildomo darbo krūvio vengimas

ORGANIZACIJOS LYGMUO

- Lyderystės stoka ir pasyvus darbuotojų skatinimas
- Žemas administracijos suinteresuotumas
- Pasekmių skyriui/jstaigai baimė
- Informacijos trūkumas
- Nepatogus NĮ registravimas
- Grįžtamojo ryšio trūkumas

SISTEMINIS LYGMUO

- Apibrėžimų ir procedūrų neaiškumai
- Sensacionalizmas žiniasklaidoje

Asmens sveikatos priežiūros specialistų mintys

*„**Motyvacijos trūksta**, ne priežiūros, bet motyvacijos pildyti visą tai trūksta“;*

*„**Nematau prasmės registruoti visų NJ**. Tokie, kaip lengvas sumušimas, prasikirtimas (jeigu nereikia siūti) ir pan. įvyksta kasdien, tai yra gyvenimas“ (A5);*

*„Nes, žinokit, žmonės galvoja, kad jeigu tu ten kažką pasakysi ten kažkur į administraciją, nu **tai tau lėks galva**“ (A2), „Pagrinde NJ nustato slaugės, o jos „nabagės“ bijo“ (A5);*

*„**Tikrai darbuotojai nemoka naudotis ta sistema**, nes jie tiesiog neturi galimybės prie jos prieiti. Ir moka tik tie asmenys, kurie atsakingi už tų NJ registrą“ (A1);*

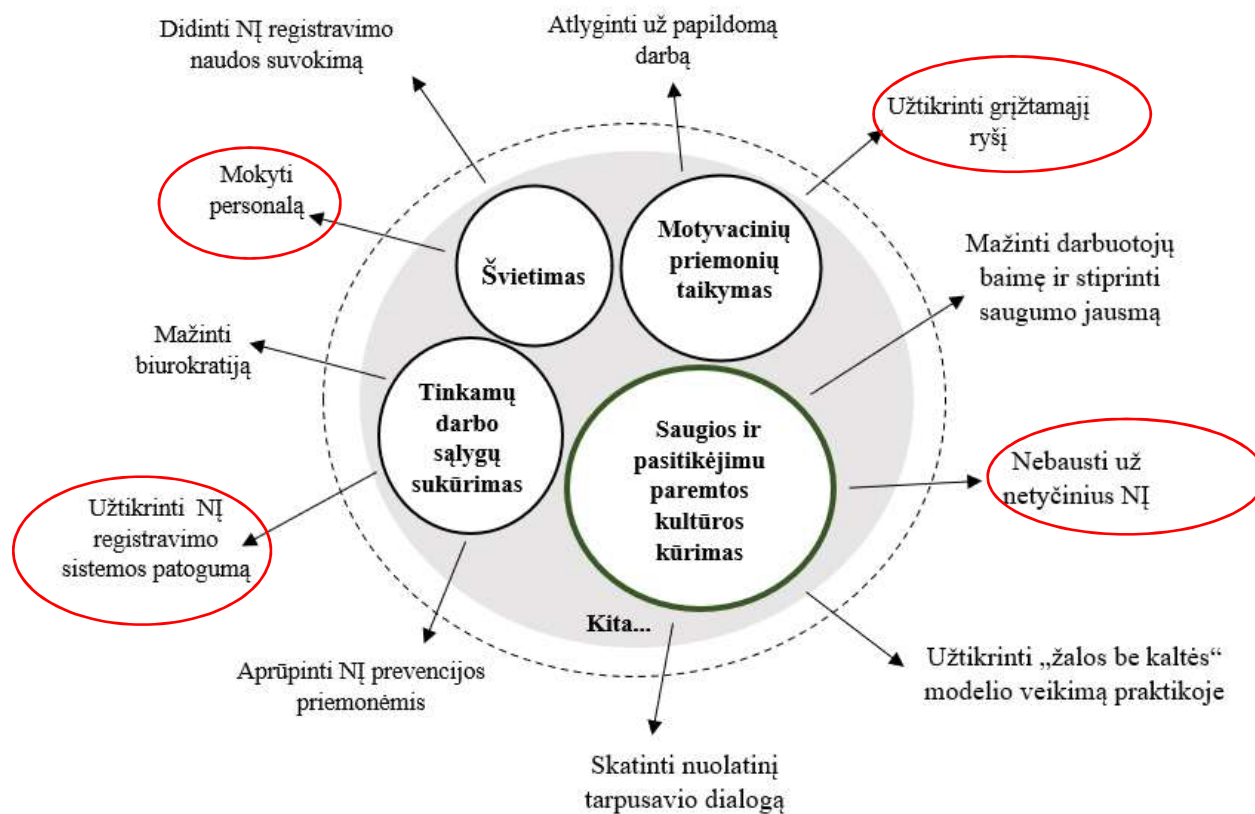
*„Tai va, ką aš sakau, mums yra daug kartais, **mes terminuose, apibrėžimuose plaukiojam**“ (A3);*

*„**Turi būti aiškūs kriterijai kaip atpažinti tą NJ**. Neužtenka, kad ten turime kažkokį įsakymą, ar ne. Įsakymas yra įsakymas, jisai visų absoliučiai situacijų neapžvelgs“ (A4);*

*„Pateikus NJ jis keliautų administracijai, tuomet audito specialistui ir tuomet tartum prapuola“ (A5), „Ta prasme, kaip ir prasinešėm, bet būna, kad ir **atbulinio ryšio negauni nieko**. Būna, kad ateina kažkoks inspekcinis patikrinimas pro kažkuriuos taškus mūsų prasižiūri. Nu valio, niekada nebuvo intencijos pasislėpus gyventi, ar ne“ (A4).*

Veiksniai, turintys įtakos nepageidaujamų įvykių registravimui

Tyrimo išvados

NĮ valdymo situacija ir pacientų saugos kultūra ligoninėse:

- beveik visos analizuotos ligoninės teigė dalyvaujančios NĮ stebėsenoje, bet tik trečdalis ligoninių registruoja NĮ Visuomenės sveikatos informacinėje sistemoje;
- už NĮ registravimą bei valdymą dažniausiai yra atsakingas auditorius arba audito skyrius/tarnyba;
- beveik visos ligoninės turi įstaigos vadovo nustatytą NĮ stebėsenos bei valdymo tvarką;
- kas penktai ligoninei trūksta mokymų pacientų saugos ir NĮ valdymo klausimais;
- iš 9 tirtų pacientų saugos kultūros elementų geriausiai įvertinti – komunikacija apie NĮ ir komandinis darbas, blogiausiai – personalas ir darbo tempas.

NĮ registravimą ligoninėse stabdo skirtingo lygmens kliūtys:

- **individualios sveikatos specialistų savybės** (motyvacijos ir NĮ registravimo prasmės suvokimo trūkumu, asmeninės bausmės baime, papildomo darbo krūvio vengimu ir pan.);
- **organizacinės problemos** (lyderystės stoka, pasekmių įstaigai baime, informacijos trūkumu ir t.t.);
- **sisteminiai iššūkiai** (apibrėžimų ir procedūrų neaiškumais ir sensacionalizmu žiniasklaidoje).

Nepageidaujamų įvykių stebėseną:

- 2022 m. stebėsenos rezultatai
- 2021 - 2022 m. tyrimo rezultatai

R. Valintėlienė

V. Kanapeckienė,

E. Navikonytė

Higienos institutas,

www.hi.lt/nepageidaujami_ivykiai

Apibendrinimas:

- Nepageidaujamų įvykių registravimas Lietuvoje gerėja, tačiau labai netolygiai ir nepakankamai sparčiai:
 - apie 10 proc. ligoninių neužregistruoja nei vieno NĮ, kitos – apie 5-10 proc. realiai tikėtinų atvejų
 - didžioji dalis ambulatorinių ASPĮ neprisijungė prie stebėsenos, o prisijungusios – registruoja tik pavienius atvejus, $\frac{3}{4}$ - neregistruoja nei vieno.
- ASPĮ turėtų būti stiprinamas ne tik NĮ registravimas, tačiau ir jų analizė, pristatymas darbuotojams
- Darbuotojai daugiausia NĮ registravimo kliūčių įžvelgia įstaigos lygmenyje bei individo lygmenyje

Klausimai sau:

- Ar mano įstaiga užsiregistravusi NĮ stebėsenos sistemoje?
Ar visi darbuotojai informuoti apie e-prieigą?

- Ar mano įstaigoje registruojami NĮ? Kiek šiais metais?

- Ar mano įstaigoje nagrinėjami ir aptariami NĮ? Kada paskutinį kartą? Ar dalyvavo visi darbuotojai?

